

ЗАКОН ЗА ВРАБОТУВАЊЕ НА ИНВАЛИДНИ ЛИЦА

"Службен весник на Република Македонија" број 44/2000 од 02 јуни 2000 год.

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој закон се уредуваат посебните услови за вработување и работење на инвалидни лица: кога самостојно вршат професија или дејност, кај работодавец или има својство на работодавец, како и условите за основање и погодностите за работење на трговското друштво за вработување на инвалидни лица (во натамошниот текст: заштитно друштво).

Член 2

Инвалидно лице во смисла на овој закон е лице чија инвалидност е утврдена од надлежен орган.

Член 3

На инвалидните лица и заштитните друштва се применуваат и меѓународните договори ратификувани во согласност со Уставот на Република Македонија.

II. ПОСЕБНИ УСЛОВИ И ПОГОДНОСТИ ЗА ВРАБОТУВАЊЕ И РАБОТЕЊЕ НА ИНВАЛИДНО ЛИЦЕ

Член 4

Посебни услови и погодности за вработување и работење на инвалидно лице се:

- создавање услови за работење и адаптација на работно место;
- ослободување од даноци и обезбедување на средства за придонеси и
- финансиска поддршка во работењето.

Член 5

При вработување на инвалидно лице, работодавецот е должен да создаде соодветни услови за работење и адаптација на работното место во зависност од работното место, видот и степенот на образованието и видот и степенот на инвалидноста на инвалидното лице кое се вработува.

Член 6

Надоместокот на трошоците за создавање на услови за вработување на инвалидното лице и за адаптација на работното место, паѓаат на товар на посебен фонд за обезбедување услови за вработување и работење на инвалидните лица (во натамошниот текст: Посебен фонд).

Инвалидното лице кое самостојно врши професија или дејност има право да го користи надоместокот од став 1 на овој член.

Член 7

Вработеното инвалидно лице со оштетен вид, со оштетен слух, телесно инвалидно лице, лице со пречки во психичкиот развој, лице со комбинирани пречки и лице со психози на кое заради видот и степенот на попреченоста му е утврдена специфична потреба при работењето се ослободува од плаќање на персонален данок од доход.

Средствата за придонес за пензиско и инвалидско осигурување, придонес за здравствено осигурување и придонес за вработување за лицата од став 1 на овој член се обезбедуваат од Буџетот на Република Македонија.

Член 8

Под финансиска поддршка во работењето во смисла на овој закон се сметаат погодностите што ги добива инвалидното лице кое самостојно врши професија или дејност, односно заштитното друштво при користењето на средства од Посебниот фонд.

Член 9

Заради вработување на инвалидни лица се основаат заштитни друштва како трговски друштва. Заштитно друштво може да се основа ако вработува најмалку пет лица од кои најмалку 40% се инвалидни лица од вкупниот број на вработени, од кои најмалку половината се лица со оштетен вид, со оштетен слух, телесно инвалидни лица, лица со пречки во психичкиот развој, лица со комбинирани пречки и лица со психози кои поради степенот на оштетувањето имаат специфични потреби при вработувањето и работењето.

Заштитното друштво ако не ги исполнува условите утврдени од став 1 на овој член го губи статусот на заштитно друштво.

Член 10

Вработените во заштитното друштво кои не се инвалидни лица се ослободуваат од плаќањето на персонален данок од доход и за нив се обезбедуваат средства за придонес за пензиско и инвалидско осигурување од Буџетот на Република Македонија.

Заштитните друштва се ослободуваат од плаќање на данок од добивка и сите давачки од добивката.

Член 11

Заради остварување на заеднички цели и задачи во унапредувањето на вработувањето на инвалидни лица во заштитните друштва, овие друштва

основаат Заедница на заштитни друштва (во натамошниот текст: Заедница), како стопанска интересна заедница согласно со Законот за трговските друштва.

Заедницата од став 1 на овој член е должна редовно да ги прибира и следи податоците за уплатените средства од страна на заштитните друштва согласно со членовите 15 и 17 алинеја 1 на овој закон.

III. РАБОТНО ОСПОСОБУВАЊЕ СО ВРАБОТУВАЊЕ

Член 12

Работно оспособување со вработување во смисла на овој закон е оспособување на инвалидното лице за практична работа за определени работи согласно со потребите на работодавецот и инвалидното лице.

Работодавецот го упатува вработеното инвалидно лице на работно оспособување ако тоа не е оспособено за вршење на соодветните работи.

Невработеното инвалидно лице на работно оспособување го упатува Заводот за вработување на Република Македонија (во натамошниот текст: Заводот).

Заводот, односно работодавецот кој го упатува инвалидното лице на работно оспособување со работодавецот склучува договор со кој се регулираат условите под кои ќе се спроведува работното оспособување, траењето на оспособувањето, верификација на оспособеноста, средствата за работно оспособување и меѓусебните права и обврски.

Член 13

Средствата потребни за работно оспособување од член 12 на овој закон се обезбедуваат од Посебниот фонд.

Член 14

Инвалидното лице кое се упатува на работно оспособување нема статус на вработено лице кај работодавецот кај кого работало се оспособува, освен ако не е вработено кај него.

IV. ПОСЕБЕН ФОНД ЗА ОБЕЗБЕДУВАЊЕ НА УСЛОВИ ЗА ВРАБОТУВАЊЕ И РАБОТЕЊЕ НА ИНВАЛИДНИТЕ ЛИЦА

Член 15

Заради финансирање на работите за создавање на посебни услови за вработување и работење на инвалидни лица, адаптација на работно место и набавка на опрема, инструменти, апарати, резервни делови и алати 15% од вкупно остварените средства од постојниот придонес за вработување се издвојуваат на потсметката во Заводот (Посебен фонд) најдоцна до 30 во месецот за претходниот месец.

Заводот е должен средствата издвоени во Посебниот фонд да ги користи исклучиво за намените утврдени во став 1 на овој член.

Заводот со корисникот на средствата склучува договор за користењето на средствата.

Член 16

Инвалидното лице кое самостојно врши професија или дејност, заштитното друштво и друго правно лице кое вработува инвалидно лице поднесува барање доделување на средства од Посебниот фонд до Управниот одбор на Заводот.

Управниот одбор на Заводот донесува решение доделување на средствата од Посебниот фонд на секои 60 дена.

Против решението на Управниот одбор на Заводот за доделување на средствата од Посебниот фонд може да се изјави жалба до министерот за труд и социјална политика во рок од осум дена од денот на добивањето на решението.

При доделување на средствата од Посебниот фонд се тргнува од обемот и видот на посебните услови за вработување и адаптација на работните места кои треба да се создадат, видот и обемот на опремата, инструментите, апаратите, алатите и резервните делови кои треба да се обезбедат заради создавање на посебни услови за вработување и работа на инвалидното лице.

Министерот за труд и социјална политика поблиску ги пропишува критериумите од став 4 на овој член и начинот на доделувањето на средствата за обезбедување на услови за вработување и работење на инвалидните лица.

Член 17

Средствата во Посебниот фонд се обезбедуваат од:

- данокот на додадена вредност и царините уплатени од заштитните друштва во Буџетот на Република Македонија кои во целост на потсметката на Посебниот фонд се дозначуваат најдоцна до 15 во месецот за претходниот месец;
- подароци, легати и
- други извори.

Член 18

Заводот е должен на секои шест месеци да поднесува извештај до Министерството за труд и социјална политика за остварените средства по сите основи и за вкупно остварените средства во Посебниот фонд од членовите 15 став 1 и 17 на овој закон, како и за доделувањето на средствата од Посебниот фонд согласно со овој закон.

V. НАДЗОР

Член 19

Надзор над спроведувањето на одредбите на овој закон врши Министерството за труд и социјална политика.

Инспекциски надзор над спроведувањето на одредбите од овој закон кои се однесуваат на посебните услови за вработување и работење на инвалидното лице врши Републичкиот инспекторат за труд.

VI. КАЗНЕНИ ОДРЕДБИ

Член 20

Со парична казна од 10.000 до 300.000 денари ќе се казни за прекршок заштитното друштво ако не ги исполнува условите од член 9 на овој закон.

Со парична казна од 1.000 до 50.000 денари ќе се казни за прекршок од став 1 на овој член и одговорното лице во заштитното друштво.

Член 21

Со парична казна од 10.000 до 300.000 денари ќе се казни за прекршок правното лице ако не ги исполнува условите од член 5 на овој закон.

Со парична казна од 1.000 до 50.000 денари ќе се казни за прекршок од став 1 на овој член и одговорното лице во правното лице.

Член 22

Со парична казна од 10.000 до 300.000 денари ќе се казни за прекршок работодавецот ако средствата добиени од Посебниот фонд не ги користи согласно со член 6 на овој закон.

Член 23

Со парична казна од 1.000 до 50.000 денари ќе се казни за прекршок инвалидно лице кое самостојно врши професија или дејност ако средствата добиени од Посебниот фонд не ги користи согласно со член 6 на овој закон.

Член 24

Со парична казна од 1.000 до 50.000 денари ќе се казни за прекршок одговорното лице во Заводот за доделување на средства спротивно од член 16 ставови 2 и 4 на овој закон.

VII. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 25

Во рок од три месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон, постојните претпријатија за вработување на инвалидни лица должни се да го усогласат своето работење и да се организираат во заштитни друштва во согласност со овој закон и Законот за трговските друштва.

Ако во рокот од став 1 на овој член постојните претпријатија за вработување на инвалидни лица не се усогласат се одредбите од овој закон, престануваат да работат како претпријатија за вработување на инвалидни лица.

Член 26

Министерот за труд и социјална политика во рок од 60 дена од денот на влегувањето во сила на овој закон ќе го донесе прописот од член 16 став 5 на овој закон.

Член 27

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".